

ORSA KOMMUN
orsa.kommun@orsa.se

2024-04-15

1 (17)

Dnr SI 2024:595

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Orsaskolan i
Orsa kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Orsaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Orsaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna definierar vad som ska ingå i en lektionsstruktur samt att rektorn följer upp hur lektionsstrukturen genomförs och dess effekter.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp att ändamålsenliga åtgärder för att skapa och vid behov upprätthålla studiero vidtas samt att överenskomna strategier efterlevs av alla lärare.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **18 december 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, tillskolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2024:595) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Orsaskolan leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Rektorn följer upp, analyserar och utvecklar verksamheten

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar olika resultat med fokus på helheten. Av huvudmannen inkommen dokumentation och i intervju med rektorn framkommer att såväl kunskapsresultat som resultat rörande värdegrundsarbetet följs upp. Det görs bland annat med hjälp av betyg, nationella prov, trygghetsenkäter, kränkingsanmälningar samt i dialog med personal och elever i olika forum. Utöver detta följer rektorn också upp närvaro, diskrimineringsgrunder, extra anpassningar och särskilt stöd. Även undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar att bedriva undervisning följs upp genom att rektorn får information via lärares planeringar och analyser, elevråd, elevhälsoteam samt i dialog med lärare. Det framgår också att rektorn involverar lärare, elever och elevhälsan i arbetet med att analysera trygghetsresultat och kunskapsresultat. Resultaten analyserar rektorn även tillsammans med kommunens utvecklingsledare, skolchef och i den rektorsgrupp som rektorn ingår i. I analyser jämförs exempelvis skillnader och likheter avseende kön, ämne och årskurs. Kunskapsresultaten analyseras även i relation till resultat på andra skolor i kommunen och riket.

Vidare framgår av granskningen att rektorn utifrån sin analys vidtar adekvata utvecklingsåtgärder och följer upp dess effekter. Rektorn har bland annat tagit beslut om att skolans lärare ska arbeta med relationell kompetens och starkt mentorskap på grund av att rektorn uppmärksammat att lärare var osäkra i sitt mentorskap och behövde stärka relationen till eleverna. Det pågår även en satsning kring ett visst arbetssätt utifrån att rektorn identifierat att undervisningen behövde förbättras. Vidare har analysen av resultat som rör trygghet och studiero resulterat i att rektorn beslutat om insatser som bland annat rör den fysiska lärmiljön i klassrummen och dubbel bemanning på vissa lektioner. Det framgår även av granskningen att de satsningar som genomförts på skolan har haft goda effekter. Exempelvis har lärarnas arbete kring relationell kompetens och starkt mentorskap lett till ett gemensamt språk och ökad samsyn bland lärarna samt ökad kompetens kring bemötande. Även insatserna i den fysiska lärmiljön har haft positiv påverkan då studieron förbättrats.

Av granskningen framkommer också att rektorn fördelar resurser med utgångspunkt i identifierade behov. Utifrån analys och samtal med lärare och elevhälsa identifierar rektorn både enskilda elevers samt elevgruppers behov. Exempelvis har personella resurser styrts till skolans studieverkstad samt till ett specifikt ämne för att kunna möta identifierade behov bättre och på så vis främja måloppfyllelsen.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Av intervju med lärare och dokumentation framkommer att det finns goda förutsättningar för lärarna att samverka. Exempelvis träffas lärarna kontinuerligt enligt en viss struktur för att samverka kring undervisningen. Utöver samverkansforum lärare emellan, träffar lärare också elevhälsan både strukturerat och spontant för att samverka kring frågor som bland annat rör undervisningen, extra anpassningar, trygghet och studiero.

Av granskningen framgår vidare att rektorns ledning och organisation leder till ett kollegialt lärande och utveckling som ger avtryck i undervisningen. Av dokumentation och intervju med rektorn framkommer exempelvis att ovan nämnda arbete kring ett visst arbetssätt har bidragit till att lärarna förändrat sin undervisning så att eleverna får arbeta mer i par och grupp jämfört med tidigare då det var mer enskilt arbete.

Vidare framgår av granskningen att rektorn har tydliggjort skolans arbets- och förhållningssätt samt att nyanställda lärare får en planerad introduktion. Rektorn informerar kontinuerligt på flera olika sätt om vad som gäller på skolan och det finns tydliga arbetsbeskrivningar. Nyanställda lärare får en introduktion av rektorn när de börjar sin anställning och det finns introduktionsdokument tillgängligt digitalt. Lärare får också en mer erfaren och behörig lärare till mentor. Även övriga lärare i arbetslaget är med och stöttar nya kollegor.

Rektorn leder och styr skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn leder ett systematiskt jämställdhetsarbete i syfte av att alla elever oavsett könstillhörighet ska ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn kartlägger jämställdhetsarbetet genom att föra dialog med elever och lärare om hur lärarna arbetar med jämställdhetsfrågor i undervisningen. Vidare analyserar rektorn resultat som rör kunskaper och värdegrundsuppdraget utifrån kön och sätter in åtgärder. Exempelvis har rektorn uppmärksammat att det finns vissa skillnader mellan flickors och pojkars kunskapsresultat men i intervju uppger rektorn att det är svårt att dra några slutsatser av dessa skillnader på grund av att elevgrupperna är små. Vidare framkommer att åtgärder som gjorts har syftat till att öka förutsättningarna för både flickor och pojkar. Exempelvis har läromedel analyserats för att se hur väl de passar båda könen och vid inköp av litteratur har könsaspekten funnits med. Det finns även fokus på att talutrymme ska uppmärksammas och fördelas jämt mellan flickor och pojkar. Utöver det har rektorn sett till att skolan kan erbjuda enskilt ombyte vid idrott. I intervju med rektorn framkommer också att kompetenshöjande insatser rörande jämställdhet har

genomförts i samband med implementeringen av tidigare nämnd satsning kring mentorskap och i samband med FN-dagen.

Det framkommer också att rektorn kontinuerligt på veckomöten uppmanar personalen att tänka på jämställdhetsfrågor. På skolan finns en medvetenhet kring jämställdhetsfrågor och det pågår ett jämställdhetsarbete inom ramen för värdegrundsarbetet. Lärarna för samtal med eleverna kring jämställdhet under mentorstiden och på lektionerna, exempelvis förs diskussioner utifrån texter och jämställdhet finns med i materialet som används i arbetet kring stärkt mentorskap. Jämställdhetsfrågor lyfts även i anslutning till studie- och yrkesvägledning. Elever uppger i intervju att flickor och pojkar behandlas lika men att pojkar kan ta mer plats i korridorerna. I intervju med lärare framgår att även lärarna gör kartläggningar utifrån kön och agerar utifrån det. Lärarna har exempelvis uppmärksammat att eleverna grupperar sig utifrån kön och att lärarna arbetar för att bryta mönstret genom att lotta grupper samt byta grupper kontinuerligt.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Undervisningen innehåller motiverande inslag och anpassas efter elevernas behov

Granskningen visar att undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Det gör lärarna genom att skapa situationer där eleverna får lyckas, lyfter elevers framgångar och sätter ord på elevernas utveckling. I intervju uppger elever att lärarna motiverar dem genom att variera lektionerna, förklara och peppa samt låter eleverna göra svåra saker. Av granskningen framgår vidare att lärare förmedlar höga förväntningar på eleverna, bland annat genom att det ställs höga men adekvata krav på eleverna. Lärare pratar med eleverna

om sina förväntningar och tydliggör för eleverna varför de har dessa förväntningar. Elever uppger i intervju att de känner att lärarna tror på dem.

Vidare framgår av granskningen att undervisningens innehåll och arbetssätt i huvudsak anpassas efter såväl elevers som elevgruppers behov. Lärare uppger i intervju att de vanligtvis vet vilka elever som behöver ha extra uppgifter eller få en högre nivå eftersom de känner sina elever väl och att de anpassar undervisningen utifrån olika individers nivå. Bland annat genom att använda olika slags material, uppgifter med skiftande svårighetsgrad eller delar in eleverna i olika konstellationer. Även eleverna uppger i intervju att de får olika uppgifter och som exempel ges att de erbjuds anpassade texter eller får extra uppgifter och fördjupningsuppgifter om de blir klara med sitt skolarbete snabbt. Vidare framkommer att lärare och elevhälsan samarbetar i utformning och framtagande av anpassningar samt att lärare som behöver mer stöd i arbetet med anpassningar kan få det. Anpassningar finns av såväl generell som specifik art och skolan har gjort en del satsningar på gruppnivå. Exempelvis har olika hjälpmedel, både digitala och analoga, köpts in till klassrummen.

Elever ges möjlighet till reflektion och delaktighet i såväl planering som utvärdering av undervisningen

Granskningen visar att undervisningen innehåller aktiviteter och övningar där elever ges möjligheter att reflektera över undervisningens innehåll och sitt eget lärande. Lärare ställer exempelvis öppna frågor, ber eleverna förklara för varandra och eleverna får uppgifter där de kritiskt ska granska innehållet. Det förekommer även att lärare låter elever reflektera över lektionens innehåll och sitt eget lärande i slutet av lektionen. Dock uppger rektorn i intervju att eleverna behöver få bättre möjligheter att reflektera i slutet av lektionerna då vissa lärare gör det kontinuerligt medan andra inte gör det. I intervju med elever framkommer att de främst får reflektera i vissa ämnen. Lärare skapar även möjlighet till reflektion genom att ge eleverna återkoppling på prov och skrivna texter samt för samtal med eleverna om hur det går under lektioner eller i samband med utvecklingssamtal. Lärarna ger kontinuerligt eleverna olika slags strategier för lärande, bland annat genom att föra samtal med eleverna om hur man lär sig och låter eleverna prova olika sätt att lära. Detta bekräftas även i intervju med elever där de ger som exempel att de har sett en film som handlar om studieteknik.

Vidare framgår av granskningen att eleverna ges möjlighet att vara med och planera undervisningen. Bland annat får eleverna tycka till om provdagar och provformer, om de vill jobba enskilt eller i grupp, om de vill följa lärares upplägg eller göra eget utifrån hur de jobbar bäst, komma med önskemål på innehåll samt planera och genomföra en

lektion. Utöver det lyssnar lärare in elevernas intressen och skapar uppgifter utifrån det.

Det framgår också av granskningen att eleverna får vara med och utvärdera undervisningen och att deras synpunkter tas hänsyn till i den fortsatta planeringen. Exempelvis har lärare kortat ner genomgångar, ändrat provdatum och ändrat upplägg av lektioner. Även om lärare uppger i intervju att utvärdering med elever inte sker så systematiskt så framkommer ändå att eleverna är med och för fram åsikter om undervisningen med hjälp av en enkät och att det händer att vissa lärare låter eleverna utvärdera i slutet av lektionen. Utöver det lyssnar lärarna kontinuerligt in spontana synpunkter som kommer fram under lektionerna. Detta bekräftas även i intervju med elever där det även framgår att lärare frågar vad de kan göra annorlunda om elever uttrycker att något är tråkigt eller jobbigt. Elever uppger i intervju att lärare är intresserade att ta del av deras åsikter men att det ser olika ut beroende på lärare och ämne. Detta bekräftas även av rektorn i intervju där det även framkommer att elevinflytande är något de skulle kunna jobba med kollegialt för att öka likvärdigheten. I intervju med lärare framgår att de har jobbat med elevinflytande men att de även har pratat om att de behöver tydliggöra för eleverna när eleverna är med och påverkar eftersom eleverna inte alltid är medvetna om när de faktiskt är med och påverkar.

Undervisningen är till viss del varierad och strukturerad

Granskningen visar att undervisningen till viss del är varierad och innehåller olika typer av uppgifter och aktiviteter. Lärarna skapar variation genom att teoretiska och praktiska moment varvas samt att eleverna får arbeta i olika slags konstellationer som exempelvis enskilt, i par, grupp eller helklass. Lärarna använder olika arbetssätt och eleverna får exempelvis arbeta i böcker, se filmer och göra laborationer. Av såväl lektionsobservationer som intervjuer med elever och lärare framkommer dock att det råder skillnader i hur denna variation tillämpas då det finns ämnen eller lektioner som är mindre varierade än andra.

Vidare framgår av granskningen att lärarna ger eleverna ett aktivt lärarstöd i undervisningen så att eleverna förstår vad de ska göra, kommer igång och bibehåller sitt engagemang i skolarbetet. Detta sker exempelvis genom lektioners inledningar och genomgångar där läraren förklarar vad som ska göras under lektionen och dels genom att läraren cirkulerar i klassrummet för att lyssna in, sätta igång, stötta, motivera och guida eleverna vidare i arbetsuppgiften eller i aktiviteten. Av lektionsobservationer och intervju med lärare framgår att lärare även delar upp lektionerna i kortare moment, låter eleverna ta korta pauser samt jobba på beting för att kunna fokusera lektionen ut.

Granskningen visar också att undervisningen till viss del har en tydlig struktur som innehåller inledning, logiskt flöde i genomförande dock skiljer det sig huruvida lektionerna har ett sammanfattande avslut. Lektionerna startar vanligtvis med en tydlig rutin för att markera lektionsstart och att läraren därefter presenterar vad som ska göras och hur det ska gå till. Det händer att lärare även kopplar samman lektionen med föregående lektion genom att påminna om vad som gjordes samt repetera vissa delar från innehållet. För att göra det tydligt för alla elever finns information om lektionen och dess olika moment även i skrift på tavlan. Det framgår vidare att lärare ibland tydliggör syfte och mål med lektionen eller de enskilda momenten inledningsvis, under lektionens gång eller i början av ett nytt arbetsområde. För att konkretisera syftet pratar lärare exempelvis om nyttan, gör kopplingar till vardagen och sätter det som ska läras i ett större sammanhang samt kopplar till matriser och läroplanen. Dock råder en variation mellan lärare och ämnen huruvida lektionerna sammanfattas och om eleverna uppmanas till reflektion kring lektionen och det egna lärandet i relation till syftet. I intervju med såväl lärare som rektorn framgår att det finns en gemensam lektionsstruktur på skolan som innefattar vissa obligatoriska delar som ska följas av alla. Det framkommer även att strukturen efterlevs i varierad grad och att det råder olika uppfattningar om vad som egentligen ingår. I intervju uppger rektorn att det är några år sedan de arbetade fram strukturen och att de skulle behöva arbeta vidare med den.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna definierar vad som ska ingå i en lektionsstruktur samt att rektorn följer upp hur lektionsstrukturen genomförs och dess effekter.

Granskningen visar att det till viss del finns en gemensam lektionsstruktur på skolan som innefattar vissa obligatoriska delar men som efterlevs i varierad grad, framför allt gällande sammanfattande avslut med möjlighet till reflektion kring lektionen och det egna lärandet i relation till syftet. Lärare har också olika uppfattningar kring vad som egentligen ingår i den gemensamma lektionsstrukturen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tydliggör arbetet med gemensam lektionsstruktur och följer upp hur strukturen efterlevs och dess effekter.

Lektionsstrukturen kan med fördel fortsättningsvis innefatta en tydlig inledning med genomgång av lektionens syfte, mål och tillvägagångssätt men behöver även innehålla ett tydligt sammanfattande avslut med möjlighet till reflektion kring lektionen och det

egna lärandet i relation till syftet. Vidare bör rektorn i arbetet kring lektionsstruktur föra diskussioner med lärarna kring hur en lektionsstruktur som gynnar eleverna på Orsaskolan på bästa sätt bör se ut. En utgångspunkt kan vara att utvärdera befintlig lektionsstruktur för att se vad som ger goda effekter på elevers kunskapsutveckling samt i vilken omfattning lektionsstrukturen efterlevs. En fördel kan även vara att elevhälsan och personal med specialpedagogisk kompetens har en aktiv roll i arbetet med lektionsstrukturen under ledning och styrning av rektorn. Viktigt i arbetet är att lektionsstrukturen utformas utifrån elevernas specifika behov och förutsättningar samt att det finns utrymme för viss olikhet beroende på elevernas behov och de olika ämnenas karaktär. I syfte att identifiera och sprida goda exempel kan rektorn, lärare och personal ur elevhälsan genomföra strukturerade lektionsobservationer utifrån ett tydligt syfte.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Det finns ett medvetet arbete kring trygghet som bygger på en analys

Granskningen visar att skolan har ett medvetet och systematiskt trygghetsarbete. Elevernas upplevelse av trygghet kartläggs bland annat genom trygghetsenkäter, kränkingsanmälningar och kontinuerliga samtal om trygghet mellan rektorn, lärare, elever och elevhälsan. Vidare framgår att det som kommer fram i kartläggningen analyseras och att rektorn involverar såväl lärare som elever och personal i analysarbetet. Utifrån vad som identifieras i analyserna sätts åtgärder in för att öka tryggheten, exempelvis har skolan identifierat att cafeteria och matsalen upplevs som otrygga platser och åtgärder som vidtagits är ökad bemanning, tydligare rastscheman, schemalagda luncher och zoner som markerar var i matsalen eleverna ska sitta. Det framkommer också att åtgärderna haft positiva effekter då de till bland annat bidragit till en tryggare och lugnare matsalsmiljö, fler elever som äter lunch och fler lärare som sitter ner och samtalar med sin klass i samband med lunchen.

Av granskningen framgår att personalen har samsyn kring arbetet med trygghet. I samtliga intervjuer framkommer att tryggheten på skolan är god och i den senaste Skolenkäten¹ skattar eleverna på skolan högre än genomsnittet på trygghetsfrågor jämfört med andra medverkande skolenheter i riket. I intervju med elever framgår exempelvis att eleverna har en bra gemenskap på skolan där alla pratar med alla. Rektorn ger i intervju exempel på strategier som främjar tryggheten på skolan så som att de har trygga vuxna på skolan och har en elevhälsa som rör sig bland eleverna. Skolan har även ett trygghetsteam där elevrepresentanter från varje klass och lärarrepresentanter från varje stadie ingår. Det framgår att arbetet med trygghet på flera sätt kopplas samman med arbetet kring studiero och att tidigare nämnda arbeten kring relationell kompetens och starkt mentorskap även ingår i trygghetsarbetet. Utöver det har skolan trygghetskameror och ett nära samarbete med socialtjänst vilket även det är betydelsefulla delar i arbetet med trygghet. Rektorn uppger i intervju att skolan har en fungerande rutin för att hantera kränkningar och att skolan följer upp händelser direkt.

Skolan har till viss del ett samlat arbete kring att skapa studiero

Granskningen visar att det till viss del finns ett samlat arbete på skolan kring att skapa studiero och att ändamålsenliga åtgärder delvis vidtas vid behov. Skolan har genomfört flera insatser för att förbättra studieron under ett flertal år. Som beskrivits ovan arbetar skolan kring studiero genom att fokusera på relationell kompetens och starkt mentorskap. Det har även gjorts satsningar i den fysiska lärmiljön i klassrummen genom att skolan exempelvis införskaffat ljudutjämningssystem, bänkskärmar, ljuddämpande takplattor och dimmerbelysning. På vissa lektioner där behovet av att öka studieron finns är det förstärkt med lärarresurs och vid behov kan elever gå till skolans studieverkstad. Utöver det ska lektionerna ha en tydlig struktur, men som beskrivits ovan genomförs strukturen in varierad grad.

Vidare visar granskningen att studieron på skolan har förbättrats men att det ändå varierar mellan såväl klasser som ämnen, lärare och lektioner. Elever uppger exempelvis i intervju att det är stökigt på vissa lektioner och att deras uppfattning är att det beror på att det är elever från olika klasser, stora grupper, brist på variation och att lektionerna är ointressanta. Det framkommer också av granskningen att det finns överenskomna regler och strategier för att förebygga och upprätthålla studieron. Exempelvis finns överenskommelser kring mobiltelefoner, korta pauser, fasta placeringar och att det ska stå information om lektionen på tavlan. Dock framkommer av såväl lektionsobservationer som intervju mer elever, lärare och elevhälsan att det

¹ Skolinspektionen, 2023. Skolenkäten, resultat för elever, våren 2023. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

som är överenskommet inte alltid följs. Elever uppger i intervju att lärare säger till om studieron bryts men att det inte alltid hjälper.

Av granskningen framgår vidare att eleverna görs delaktiga i arbetet med studiero. Exempelvis får elever svara på frågor inom området samt att det finns ordningsregler som är framtagna tillsammans med elevrådet. Såväl lärare som elevhälsan och rektorn uppger i intervju att det förs samtal på skolan om vad som främjar god studiero och att eleverna involveras. Detta bekräftas även i intervju med elever där det framgår att eleverna får föra fram förslag på hur studieron kan förbättras och att ordningsreglerna presenteras i början av läsåret. Dock framkommer att det finns elever som inte känner till skolans ordningsregler, att reglerna inte finns synliga och att det inte sker något arbete kring dem.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp att ändamålsenliga åtgärder för att skapa och vid behov upprätthålla studiero vidtas samt att överenskomna strategier efterlevs av alla lärare.

Granskningen visar att det till viss del finns ett samlat arbete på skolan kring att skapa studiero, men att överenskomna strategier och regler inte alltid följs. Det framkommer även att det råder viss otydlighet kring skolans ordningsregler för vissa elever.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn intensifierar arbetet med studiero i syfte att främja studiero och säkerställa att ändamålsenliga åtgärder vidtas vid behov samt att överenskomna strategier följs. Rektorn behöver i det arbetet se till att arbetet är väl förankrat hos lärarna och kan med fördel involvera eleverna i arbetet kring studiero än mer. Det kan exempelvis ske genom någon form av fokusgrupper eller tvärgrupper där elever och lärare från olika klasser och årskurser blandas och analyserar orsaker till störningar och för samtal om vad de tillsammans kan göra för att förbättra skolans studiero. Resultat från elevenkäter om studiero samt skolans ordningsregler kan med fördel ingå som utgångspunkt för samtal. En viktig del i arbetet är också att rektorn följer upp och analyserar hur väl överenskomna strategier fungerar för sitt syfte. Slutsatserna av analysen bör rektorn använda för att göra justeringar i arbetet och ta beslut om vilka strategier som ska kvarstå eller om nya och mer kraftfulla åtgärder behövs.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Rektorn analyserar skillnader i bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn analyserar eventuella skillnader eller avvikelser i betyg och bedömning samt för samtal med lärare utifrån dessa analyser. I intervjuer med rektorn och lärare framgår att rektorn exempelvis följer upp och analyserar skillnader och som rör kön, ämne, årskurs samt avvikelser mellan nationella prov och betyg. Vidare framkommer att rektorn bland annat identifierat stora betygsskillnader i ett ämne och har diskuterat det med berörd lärare för att komma fram till om det fanns rimliga förklaringar. Rektorn har dessutom vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med skillnaderna. I intervjuer med lärare och rektorn framgår att rektorn även har uppmärksammat avvikelser mellan slutbetyg och resultat på nationella prov och även i detta fall genomfört samtal med berörda lärare där de ha fått lämna förklaringar till avvikelserna. I intervju uppger rektorn att förklaringarna som getts har varit rimliga.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i bedömning och betygssättning

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betyg. Av dokumentation och i intervju med lärare framkommer exempelvis att lärarna kontinuerligt har avsatta tider och forum för att sambedöma och föra samtal om betyg och bedömning. Det finns även lärare som planerar, bedömer elevarbeten och betygsätter tillsammans i sina ämnen. Utöver det deltar lärarna i kommungemensamma nätverksträffar där de för diskussioner och arbetar kring bedömning och betyg med lärare från andra skolor. Några lärare samverkar även med lärare från skolor i närliggande kommuner kring ett specifikt ämne. Av granskningen framgår också att lärare som är obehöriga får stöd i sitt bedömningsarbete av behöriga lärare. Utöver det finns även rektorn med och stöttar vid betygssättning. Det framkommer även att specialpedagogen deltar i vissa bedömningsforum och att lärare samverkar med elev-

hälsan i frågor som rör undantagsbestämmelsen. Lärarna har även deltagit i en kompetenshöjande insats utifrån material från Skolverket med efterföljande samtal och diskussioner.

Av granskningen framkommer också att lärarna använder sig av olika metoder i sitt bedömningsarbete. Det framgår exempelvis att nationella bedömningsstöd används och att lärarna använder sig av flera olika bedömningsunderlag så som prov, inlämningsuppgifter, muntliga uppgifter och elevernas arbete under lektionerna för att eleverna ska få visa vad de kan vid flera olika tillfällen och på flera olika sätt.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Beslutet har fattats av Sofia Granberg, utredare.

I den slutliga handläggningen av ärendet har Susanne Lindberg Åkerberg, utredare (föredragande) och Christina Wallin, utredare medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fem lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 19 och 20 mars 2024. Besöket genomfördes av Susanne Lindberg Åkerberg och Christina Wallin.

Orsaskolan är en grundskola med årskurserna 7-9. Huvudman för skolan är Orsa kommun. Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens besök 216 elever.